

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 236/2010-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. júna 2010 predbežne prerokoval sťažnosť E. Š., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a ďalších bližšie neoznačených základných práv prípisom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. IV/1 Gn 1196/08-18 z 23. februára 2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. Š. o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 3. mája 2010 doručené podanie E. Š., K. (ďalej len „sťažovateľ“), označené ako „*Sťažnosť proti rozhodnutiu Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. IV/1 Gn 1196/08-18 zo dňa 23. 2. 2010 doručeného 2. 3. 2010 v opakovanom podnete*“. Vychádzajúc z obsahu podania ústavný súd vyhodnotil podanie sťažovateľa ako sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a ďalších bližšie neoznačených

základných práv prípisom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) č. k. IV/1 Gn 1196/08-18 z 23. februára 2010.

Z obsahu podania sťažovateľa a jeho príloh vyplýva, že 4. novembra 2005 podal Okresnej prokuratúre Košice I (ďalej len „okresná prokuratúra“) trestné oznámenie *„na podozrenie z trestného činu vydierania, hrubého nátlaku a podvodu na neznámeho páchatel'a v súvislosti s predajom môjho bytu na dobrovoľnej dražbe“*. Vyšetrovateľ Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície v Košiciach (ďalej len „vyšetrovateľ“) uznesením ČVS: ORP-1371/6-OJP-KE-2008 zo 7. augusta 2008 trestné oznámenie sťažovateľa odmietol. Proti označenému uzneseniu vyšetrovateľa podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú prokurátor okresnej prokuratúry uznesením č. k. 1 Pn 383/08-11 z 26. augusta 2008 zamietol podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Podnetom zo 4. decembra 2008 adresovaným generálnej prokuratúre sa sťažovateľ domáhal preskúmania označených uznesení vyšetrovateľa a okresnej prokuratúry. Generálna prokuratúra odstúpila podnet sťažovateľa na vybavenie Krajskej prokuratúre v Košiciach (ďalej len „krajská prokuratúra“), ktorej prokurátor prípisom č. k. Kn 42/09-5 z 2. marca 2009 podnet sťažovateľa odložil. Opakovaným podnetom doručeným generálnej prokuratúre 18. decembra 2009 sa sťažovateľ domáhal najmä prijatia opatrení k zmene stanoviska prokurátora krajskej prokuratúry vyjadreného v označenom prípise.

Na opakovaný podnet sťažovateľa reagovala generálna prokuratúra prípisom č. k. IV/1 Gn 1196/08-18 z 23. februára 2010 (ďalej aj „namietaný prípis“), v ktorom prokurátor generálnej prokuratúry okrem iného uviedol:

«... Preskúmaním veci som nezistil také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali prijatie opatrení vedúcich k zmene stanoviska prokurátora Krajskej prokuratúry Košice vyjadreného v prípise z 2. 3. 2009 sp. zn. 1 Kn 42/09-5, ktorým bol odložený Váš podnet zo dňa 4. 12. 2008.

V opakovanom podnete neuvádzate žiadne také skutočnosti, ktoré by boli odlišné od tých, ktoré sú uvedené v predchádzajúcich Vašich podaniach.

Stotožňujem sa s citovanými rozhodnutiami orgánov činných v trestnom konaní v tejto veci a v podrobnostiach poukazujem na ich odôvodnenie. K tomu svojmu stanovisku

ešte dodávam, že trestné právo predstavuje prostriedok „poslednej inštancie“, resp. ultima ratio. Trestné právo a trestnoprávnu kvalifikáciu určitého konania ako trestného činu, ktoré má súkromnoprávny základ, je potrebné považovať za krajný právny prostriedok, ktorý má význam predovšetkým celospoločenský, t. j. z hľadiska ochrany základných spoločenských hodnôt. V zásade však nemôže slúžiť ako prostriedok nahradzujúci ochranu práv a právnych záujmov jednotlivca v oblasti súkromnoprávnych vzťahov, kde závisí predovšetkým na individuálnej aktivite jednotlivca, aby si strážil svoje práva, ktorým má súdna moc poskytovať ochranu. Je však neprijateľné, aby túto ochranu aktívne preberali orgány činné v trestnom konaní... V právnom štáte je neprípustné, aby prostriedky trestnej represie slúžili k uspokojovaniu subjektívnych práv súkromnoprávnej povahy, ak nie sú vedľa toho splnené všetky predpoklady vzniku trestnoprávnej zodpovednosti.

Vzhľadom k uvedenému považujem Váš opakovaný podnet za nedôvodný a preto som neprijal žiadne opatrenia, ktoré by viedli k zmene citovaných rozhodnutí...»

Sťažovateľ v sťažnosti po citácii viacerých ustanovení zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) uvádza, že v jeho veci „*ide o podvod bytovej mafie pri predaji môjho bytu v dobrovoľnej dražbe*“, a v tejto súvislosti poukazuje na svoje trestné oznámenie zo 4. novembra 2005.

Podľa názoru sťažovateľa namietaný prípis „... *je bez patričného odôvodnenia a je v rozpore so zákonom č. 153/2001 o prokuratúre.*

Konaním orgánov činných v trestnom konaní došlo podľa ust. čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky k porušeniu mojich základných práv a slobôd v tom, že bez preukázanej pohľadávky nejudikovanej súdom vo výške 98 094,20 Sk som bol nečinnosťou týchto orgánov pozbavený vlastníckeho práva k môjmu bytu č. 72 na ul... v K...

Prokurátor Gen. prokuratúry JUDr. K. P. si podľa môjho názoru si zo mňa robil srandu, keď ma listom zo dňa 28. 12. 2009 premenoval z môjho priezviska Š. na Š... Týmto konaním sa dopustil porušenia mojich ústavných práv.

Žiadam Ústavný súd, aby napadnuté právoplatné rozhodnutie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie s tým, aby porušovateľovi prikázal obnoviť stav pred porušením práva.“.

Sťažovateľ s poukazom na svoje majetkové a zárobkové pomery žiada, aby mu ústavný súd ustanovil právneho zástupcu z radom advokátov na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom; túto žiadosť dokladá kópiou rozhodnutia Sociálnej poisťovne, z ktorého vyplýva, že od 1. januára 2010 mu je vyplácaný invalidný dôchodok v sume 285 €.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a ďalších bližšie neoznačených základných práv prípisom generálnej prokuratúry č. k. IV/1 Gn 1196/08-18 z 23. februára 2010, ktorým generálna prokuratúra odložila ako

nedôvodný jeho opakovaný podnet doručený jej 18. decembra 2009. Aj keď sťažovateľ okrem základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy neoznačil bližšie ďalšie základné práva podľa ústavy, ktoré mali byť namietaným prípisom generálnej prokuratúry porušené, ústavný súd na základe obsahu a povahy námietok sťažovateľa konštatoval, že v danom prípade prichádza do úvahy ich preskúmanie z hľadiska možného porušenia základného práva na inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení so základným právom garantovaným čl. 20 ods. 1 ústavy, a preto z tohto hľadiska preskúmaval pri predbežnom prerokovaní opodstatnenosť sťažnosti.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu súčasťou základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd) je aj právo dotknutej osoby požiadať o ochranu svojich práv príslušné orgány prokuratúry, či už prostredníctvom podnetu, alebo opakovaného podnetu (§ 31 ods. 2 a § 34 ods. 2 zákona o prokuratúre), pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť príslušných orgánov prokuratúry zákonom ustanoveným spôsobom sa takýmto podnetom, resp. opakovaným podnetom zaoberať a o jeho vybavení dotknutú osobu vyrozumieť. Súčasťou tohto práva dotknutej osoby nie je ale právo, aby príslušné orgány prokuratúry jej podnetu, resp. opakovanému podnetu vyhovie (m. m. napr. I. ÚS 40/01, II. ÚS 168/03, III. ÚS 133/06, IV. ÚS 180/09), t. j. za porušenie základného práva na inú právnu ochranu nemožno považovať samo osebe skutočnosť, že prokuratúra podnetu, resp. opakovanému podnetu nevyhoví podľa predstáv jeho pisateľa (napr. I. ÚS 38/02, II. ÚS 358/06, IV. ÚS 28/06 atď.).

Podľa § 31 ods. 2 zákona o prokuratúre podnetom sa rozumie písomná alebo ústna žiadosť, návrh alebo iné podanie fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktoré smeruje k tomu, aby prokurátor vykonal opatrenia v rozsahu svojej pôsobnosti, najmä aby podal návrh na začatie konania pred súdom alebo opravný prostriedok, aby vstúpil do už začatého konania alebo vykonal iné opatrenia na odstránenie porušenia zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený.

Podľa § 33 ods. 1 zákona o prokuratúre prokurátor je povinný vybaviť podnet do dvoch mesiacov od jeho podania. V odôvodnených prípadoch rozhodne o predĺžení tejto lehoty bezprostredne nadriadený prokurátor (§ 53 ods. 1).

Podľa § 34 ods. 1 podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2).

Podľa § 34 ods. 2 zákona o prokuratúre ďalší opakovaný podnet v tej istej veci vybaví nadriadený prokurátor uvedený v odseku 1 len vtedy, ak obsahuje nové skutočnosti. Ďalším opakovaným podnetom sa rozumie v poradí tretí a ďalší podnet, v ktorom podávateľ podnetu prejavuje nespokojnosť s vybavením svojich predchádzajúcich podnetov v tej istej veci.

Podľa § 35 ods. 1 zákona o prokuratúre pri vybavovaní podnetu je prokurátor povinný prešetriť všetky okolnosti rozhodné na posúdenie, či došlo k porušeniu zákona alebo iného všeobecne záväzného právneho predpisu, či sú splnené podmienky na podanie návrhu na začatie konania pred súdom alebo na podanie opravného prostriedku, či môže vstúpiť do už začatého konania pred súdom alebo vykonať iné opatrenia, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený.

Podľa § 35 ods. 3 zákona o prokuratúre ak prokurátor zistí, že podnet je dôvodný, vykoná opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov.

Na základe sťažnosti sťažovateľa a jej príloh, ako aj vyžiadanej spisovej dokumentácie ústavný súd konštatoval, že sťažovateľ podal generálnej prokuratúre opakovaný podnet v súvislosti so svojou nespokojnosťou so spôsobom vybavenia jeho podnetu zo 4. decembra 2008, ktorý prokurátor krajskej prokuratúry prípisom č. k. Kn 42/09-5 z 2. marca 2009 odložil. Uvedenému podnetu predchádzalo odmietnutie trestného oznámenia sťažovateľa zo 4. novembra 2005 vo veci podozrenia zo spáchania

trestného činu vydierania, hrubého nátlaku a podvodu na neznámeho páchatel'a v súvislosti s predajom jeho bytu na dobrovoľnej dražbe uznesením vyšetrovateľa ČVS: ORP-1371/6-OJP-KE-2008 zo 7. augusta 2008, pričom prokurátor okresnej prokuratúry sťažnosť sťažovateľa proti označenému uzneseniu vyšetrovateľa zamietol uznesením z 26. augusta 2008.

Z uvedeného vyplýva, že podstatou námietok sťažovateľa je nespokojnosť s tým, že vo veci jeho trestného oznámenia nebolo príslušnými orgánmi činnými v trestnom konaní začaté trestné stíhanie, a to ani po využití všetkých dostupných opravných prostriedkov, resp. právnych prostriedkov nápravy, vrátane opakovaného podnetu adresovaného generálnej prokuratúre.

V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že podľa platných právnych predpisov nemá ten, kto podal trestné oznámenie (ďalej len „oznamovateľ“), zákonom garantované právo (nárok) na to, aby na základe jeho trestného oznámenia bolo začaté trestné stíhanie. Z § 197 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že ak príslušný orgán činný v trestnom konaní dôjde k záveru, že v predmetnej veci nie je dôvod na začatie trestného stíhania, predmetnú vec uznesením

- a) odovzdá príslušnému orgánu na prejednanie priestupku alebo iného správneho deliktu,
- b) odovzdá inému orgánu na disciplinárne konanie,
- c) odloží, ak je trestné stíhanie neprípustné alebo ak zanikla trestnosť činu, alebo
- d) odmietne (§ 197 ods. 1 Trestného poriadku).

Oznamovateľ (v danom prípade sťažovateľ) má právo na to, aby mu uznesenie podľa § 197 ods. 1 Trestného poriadku bolo doručené, a tiež právo na podanie sťažnosti proti nemu (§ 197 ods. 2 Trestného poriadku). Ústavný súd v naznačenom kontexte poukazuje aj na svoju ustálenú judikatúru (IV. ÚS 55/09, IV. ÚS 180/09), podľa ktorej vymedzenie trestného činu, stíhanie páchatel'a a jeho potrestanie je vecou vzťahu medzi štátom a páchatel'om trestného činu. Štát prostredníctvom svojich orgánov rozhoduje podľa pravidiel trestného konania o tom, či bol trestný čin spáchaný a kto ho spáchal. Účelom tohto procesu je prioritne osvedčenie tohto vzťahu medzi páchatel'om a štátom a ochrana

celospoločenských hodnôt, a nie bezprostredná ochrana individuálnych subjektívnych hmotných práv oznamovateľa trestného činu.

Potom, ako sťažovateľ využil právne prostriedky podľa Trestného poriadku, mal možnosť uplatniť aj právne prostriedky ustanovené zákonom o prokuratúre, t. j. podnet a opakovaný podnet. Zákonnou povinnosťou generálnej prokuratúry bolo na opakovaný podnet sťažovateľa primeraným spôsobom a v zákonom ustanovenej lehote reagovať. Zo zistení ústavného súdu vyplynulo, že túto povinnosť si generálna prokuratúra splnila tým, že po preskúmaní príslušnej spisovej dokumentácie v namietanom prípade dospela k záveru, že sťažovateľ v opakovanom podnete neuviedol žiadne nové skutočnosti, ktoré by zakladali dôvod pre zmenu stanoviska prokurátora krajskej prokuratúry vyjadreného v jeho prípade z 2. marca 2009, ktorým tento podnet sťažovateľa odložil. Skutočnosť, že generálna prokuratúra nepostupovala v súlade s predstavami sťažovateľa, nemôže zakladať porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ani žiadneho iného práva garantovaného ústavou. Na tom nemení nič ani skutočnosť, že v namietanom prípade sa nenachádza konkrétny rozbor sťažovateľových námietok, keďže prokurátor generálnej prokuratúry dospel k záveru o neodôvodnenosti opakovaného podnetu sťažovateľa na základe predchádzajúcich rozhodnutí orgánov činných v trestnom konaní vo veci sťažovateľa (a súvisiacej spisovej dokumentácie), s ktorými sa stotožnil a v podrobnostiach na nich výslovne poukázal.

V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy ústavný súd považoval za potrebné poukázať na svoju judikatúru, podľa ktorej orgán verejnej moci konajúci vo veci podľa príslušných procesných predpisov (napr. podľa Trestného poriadku, Občianskeho súdneho poriadku, Správneho poriadku) zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že tento orgán verejnej moci súčasne porušil ústavnoprocenčné princípy, resp. práva vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy by bolo teda možné uvažovať len vtedy, ak by zo strany príslušného orgánu verejnej moci súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo

základných práv, resp. ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením. (m. m. napr. II. ÚS 78/05 alebo IV. ÚS 326/07).

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98 tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Na základe dosiaľ uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že namietaným prípisom generálnej prokuratúry nemohlo dôjsť k porušeniu žiadneho z ústavou garantovaných práv sťažovateľa, a preto jeho sťažnosť po predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o prokuratúre z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Po odmietnutí sťažnosti už bolo bez právneho dôvodu vyzývať sťažovateľa na odstránenie nedostatkov jeho sťažnosti a rozhodovať o jeho ďalších návrhoch uplatnených v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júna 2010